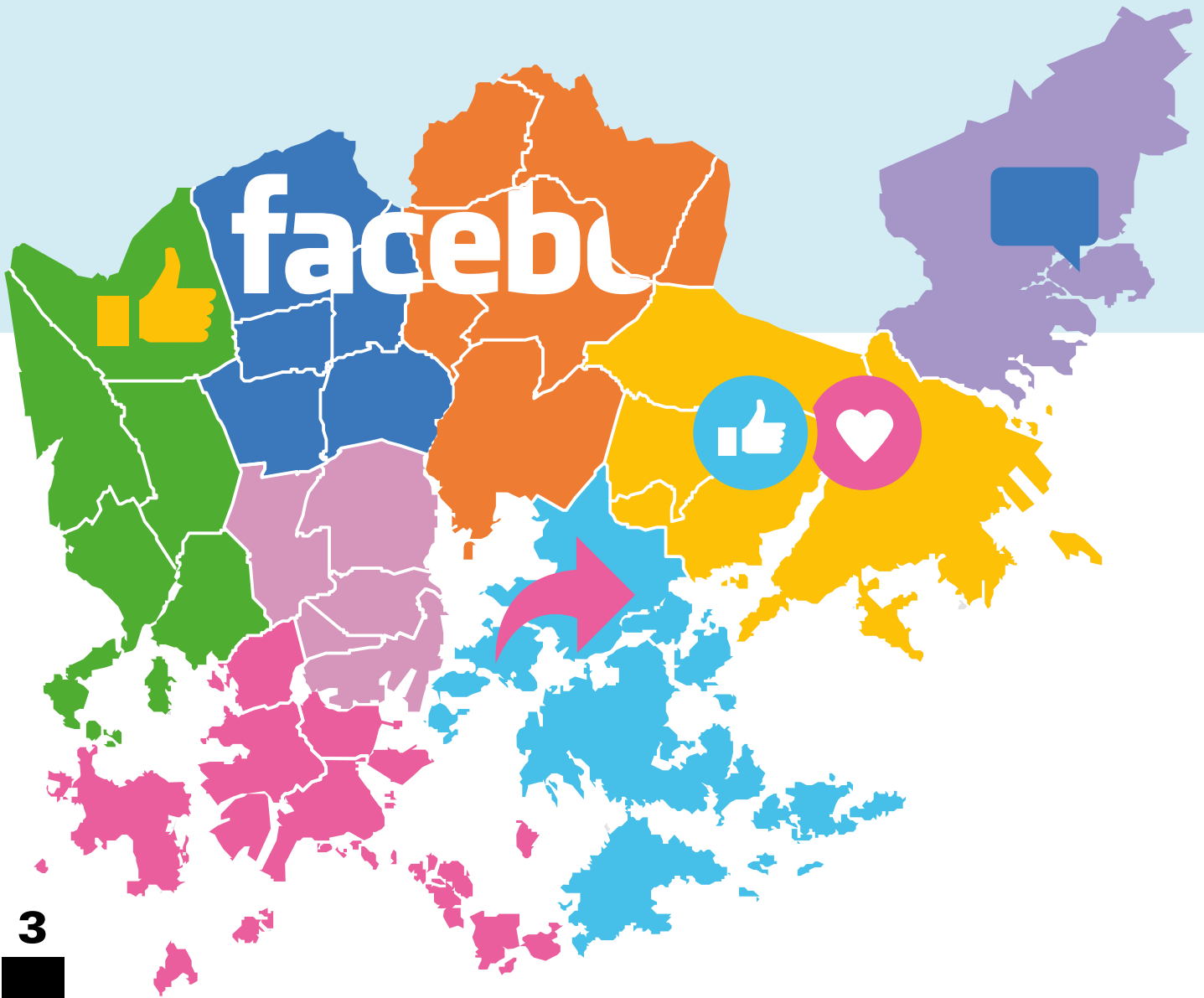

MATTI AUTIO

HELSINGIN KAUPUNGINOSAT FACEBOOKISSA

3

TYÖPAPEREITA 2017

Helsinki

TYÖPAPEREITA
ARBETSPAPPER
WORKING PAPERS

2017:3

SISÄLLYS

Johdanto	3
Keskusteluryhmiä ja Facebook-kirppiksiä.....	5
Mitä on mielen päällä? Viestien tyypittelyä	8
Sosiaalisen koheesion ja kontrollin erot kaupunginosaryhmissä	13
Facebookista kanava vuoropuheluun?	19
Sosiaalinen media osallistumisen välineenä	21
Yhteenveto	23
Lähteet.....	24

JOHDANTO

Helsinkiläiset ovat ottaneet asuinalueiden Facebook-ryhmät omikseen. Merkittävä osa helsinkiläisistä on mukana asuinyhteisön elämässä myös virtuaalisesti. Tällä hetkellä käytännössä kaikilla Helsingin kaupunginosilla ja sitä pienemmilläkin alueilla on oma yleiselle keskustelulle tarkoitettu Facebook-ryhmänsä sekä Facebook-kirppis. Keskusteluryhmissä on jäseniä yli sata tuhatta. Kirppisryhmien jäsenmäärä ylittää kolmensadan tuhannen rajan. Kyseessä on ilmiö, joka on noussut suosioon hyvin nopeasti ja on tällä hetkellä tulossa osaksi valtavirtaa. Kaupunginosan oma Facebook-ryhmä lähti ilmiönä lentoon vuoden 2014 aikana. Ryhmiä perustettiin tiheään tahtiin ja jäsenmäärät lähtivät nopeaan nousuun. Vuonna 2017 jonkinlaista tasaantumista on havaittavissa, mutta kasvu jatkuu yhä. Facebook-kirppikset ovat lyöneet ilmiönä läpi jo hieman aiemmin ja suuremmalla volyymilla. Nämä kaupunginosaryhmät palvelevat tavaroiden kulkua käyttäjältä toiselle ja tarjoavat kanavan harjoittaa kiertotaloutta sekä säästää rahaa arkisissa hankinnoissa. Yhdessä keskusteluryhmät ja Facebook-kirppikset ovat laajentaneet yhteisöjä virtuaaliseen maailmaan. Tämä ulottuvuus on vakiintunut osaksi arkielämää sen ohi, että kyseessä olisi alkuinnostus tai ohimenevä ilmiö.

Samalla kun Facebook-yhteisyys on arkipäiväistynyt, on sen rinnalla toinen siihen kiinteästi liittyvä yhteiskunnallinen kehityssuunta. Kansalaisyhteiskunnassa on tapahtumassa murros sekä Helsingissä että muualla maailmassa. Kaupunkilaiset järjestäytyvät ja ottavat toimijuutta itselleen ilman, että välittäjänä toimisi julkinen valta (Mäenpää & Faehle 2016). Etäisyys julkisen vallan ja kansalaisten välillä on pienentynyt ja näiden välinen suhde on liikkeessä. Facebook on toiminut välittäjänä viranomaisten ja kaupunkilaisten välisissä konflikteissa, jotka ovat koskeneet kaupunkiaktivismia ja kaupunkitapahtumiin liittyvää säännöstöä. Sosiaalisella medialla on potentiaalia edistää demokraattista prosessia keskustelualustana sekä kaupunkilaisten kesken, että viranomaistahojen suuntaan.

Nykyiseen internetiin viitataan käsitteellä Web 2.0. Se on osallistavampi kuin internetin alkuperäinen muoto, joka tarjosi tietoa sitä hakeville, mutta jossa käyttäjä oli lähinnä passiivinen tiedon vastaanottaja. Web 2.0 rohkaisee käyttäjiä tuottamaan sisältöä itse ja jakamaan sitä muille (Picazo-Vela ym. 2012: 505). Netin käyttäjä ei siis ole passiivinen tiedon vastaanottaja ja hakukoneen naputtelija, vaan on muuttunut tiedon kuluttajasta myös uuden tiedon tuottajaksi. Sosiaalinen media on osa tätä uutta virtuaalisen vuorovaikutuksen kenttää. Kaplanin ja Haenleinin määritelmän mukaan sosiaalinen media on *"joukko internet-pohjaisia sovelluksia, jotka perustuvat ideologialtaan sekä teknologialtaan Web 2.0:aan ja jotka mahdollistavat käyttäjiä luomaan sisältöä ja jakamaan sitä"* (Kaplan & Haenlein 2010: 61). Käyttäjät tuottavat itse sitä mediavirtaa, jota muut vertaiset kuluttavat ja johon he reagoivat omalla sisällöllään. Netin käyttö on muuttunut henkilökohtaiseksi viestinnäksi, jossa ei ole ylimääräisiä välikäsiä. Tämä lupaa uudenlaista potentiaalia siihen, että viranomaisten ja kansalaisten välillä käytäisiin aitoa tasavertaista vuorovaikutusta ilman sosiaalista etäisyyttä, joka siihen on perinteisesti liittynyt.

Internetin alkuaikoina nettiyhteisöllisyyteen ladattiin valtavia odotuksia. Ihmisille oli tarjoutunut teknologia, jonka kautta oli mahdollista kommunikoida globaalisti kenelle tahansa netin käyttäjälle välittömästi, ilman ajallista välimatkaa. Tämän tarjoama potentiaali ihmisten väliseen vuoropuheluun sai liikkeelle suuren määrän odotuksia ja toisaalta hypeä siitä, kuinka parantava vaikutus internetillä olisi demokratian ongelmiin. Todellinen globaali yhteisyys vaikutti tulleen mahdolliseksi ja vuoropuhelu rakentaisi siltoja nä-

kemyserojen yli. Verkkodemokratian toivottiin ratkaisevan perinteiseen demokratiaan ilmestyneitä säröjä.

Tämä tulevaisuus ei sellaisenaan toteutunut ja netin yhteisöllinen vaikutus on asettunut realistisempaan valoon. Keskustelufoorumit ja myöhemmin sosiaalisen median verkostot todella yhdistävät ihmisiä laadullisesti tavalla, joka ei ennen viestintäteknologian murrosta ollut mahdollinen. Viime vuosien poliittisen keskustelun ja uudenlaisen poliittisen kulttuurin kautta on huomattu, että nettiyhteisöllisyys kokoaa voimakkaimmin yhteisöjä, jotka olivat jo ennestään samanmielisiä. On puhuttu informaatiokuplista, jonka sisäpuolelle pääsee vain omaa käsitystä tukeva tieto. Demokratian ja poliittisen keskustelun kannalta tämä on ilmeisen ongelmallista. Suurin positiivinen vaikutus Web 2.0:lla vaikuttaisi olleen henkilökohtaisiin sosiaalisiin verkostoihin, jotka liittyvät henkilökohtaiseen yhteydenpitoon ja pitkälti myös netin ulkopuoliseen kasvokkaiseen yhdessäoloon.

Internet ei siis ole lunastanut kaikkia niitä lupauksia, joita siihen demokraattisen kehityksen näkökulmasta asetettiin. Tulos on ollut vaihteleva ja siinä määrin monimuotoinen, että yksiselitteistä vastausta netin vaikutuksesta on hankala antaa. Joka tapauksessa internet infrastruktuurina, sosiaalinen media ja Web 2.0 tarjoavat sellaisen toiminta-alustan, jonka vaikutuspotentiaali ei liene vielääkään päässyt oikeuksiinsa. Vaikka nettiyhteisöllisyys ei täyttänyt kaikkia lupauksiaan globaalissa kontekstissa, voisiko sen potentiaalia hyödyntää paikallisdemokratiassa, kaupunkien mittakaavassa? Facebook on eräs suosituimpia sosiaalisen median alustoja. Ihmiset hoitavat Facebookissa omia sosiaalisia suhteitaan ja verkostoa on myös helppo laajentaa esimerkiksi harrastusten tai muiden kiinnostuksen kohteiden ympärille perustetuissa Facebook-ryhmissä. Myös kaupunginosien omat Facebook-ryhmät ovat vakiintuneet osaksi yhteisöjen arkea. Tämä tarjoaa lupaavan väylän paikallisdemokratian vaalimiseen siellä, missä ihmiset viettävät muutakin sosiaalista elämäänsä.

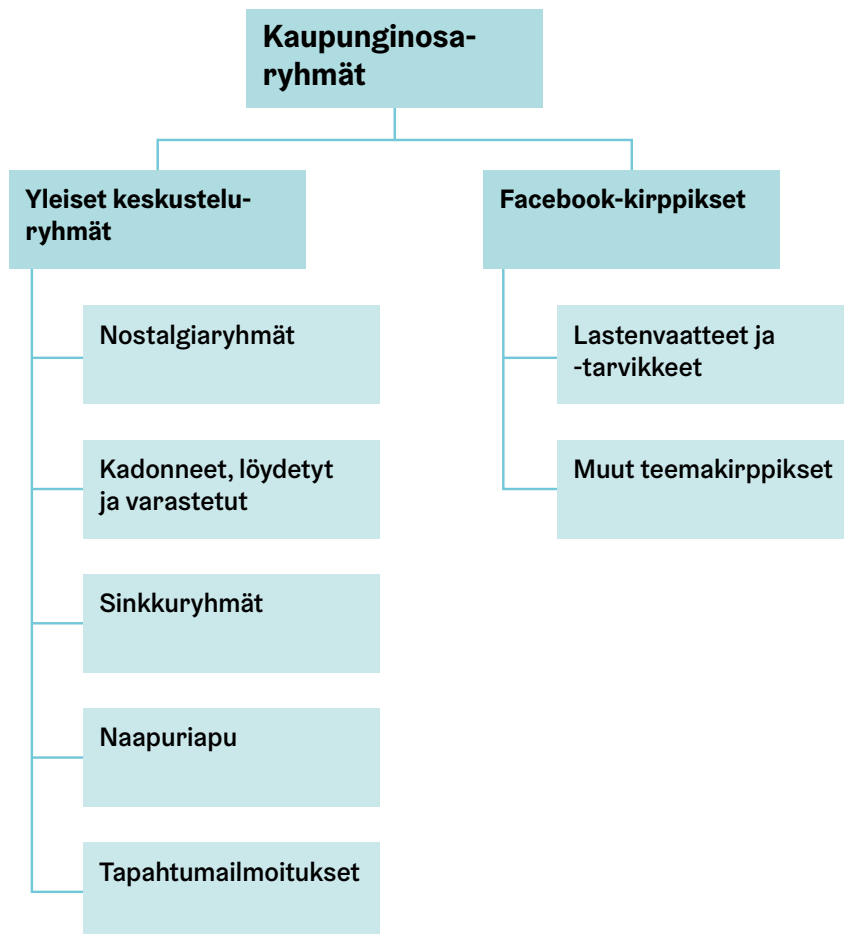
Tässä työpaperissa perehdytään helsinkiläisten tapaan käyttää oman kaupunginosansa Facebook-ryhmiä. Tutkimuksen pääosat on julkaistu aiemmin otsikolla ”Koheesio ja kontrolli – Helsingin kaupunginosat Facebookissa” (Autio 2017). Tutkimuksen aineisto on kerätty loppuvuoden 2016 aikana ja painottuu vuosiin 2015–2016. Pääasiallinen huomio on yleiselle keskustelulle tarkoitetuissa kaupunginosaryhmissä. Mukaan pyrittiin ottamaan kaikki jollekin tietylle asuinalueelle omistetut Facebook-ryhmät, joissa käydään keskustelua aktiivisesti. Ryhmiä oli mukana tutkimuksessa noin neljäkymmentä. Jäsenmäärät vaihtelevat parista sadasta yli kymmeneen tuhanteen. Laadullista analyysia varten keskustelusta käytiin läpi otos, joka kattaa ajallisesti vähintään muutaman kuukauden jakson. Koheesio- ja kontrollianalyysejä varten keskustelunaloituksia koodattiin ryhmää kohti noin 150.

Tutkimusote on ollut eksploratiivinen ja liikkeelle on lähdetty yleisestä kaupunginosaryhmien sisällön analyysistä. Erityisesti huomiota on kiinnitetty siihen, onko keskustelu suunnattu edistämään sosiaalista koheesiota vai onko tarkoitus kontrolloida alueella esiintyvää sosiaalista epäjärjestystä. Sosiaalisella koheesiolla tarkoitetaan yhteenkuuluvuutta, yhteisön sisäistä vahvuutta. Sosiaalinen koheesio on liimaa, joka pitää yhteisön koossa ja antaa voimaa selvitä vaikeuksista yhteistyöllä. Asukkaiden keskinäinen avunanto ja luottamus ovat tästä hyviä esimerkkejä. Sosiaalinen kontrolli sen sijaan puuttuu uhkiin, joiden koetaan rapauttavan yhteisön turvallisuutta. Erilaisiin sosiaalisiin häiriöihin, esimerkiksi ilkeiltään puuttuminen on sosiaalista kontrollia puhtaimmillaan. Kontrollin ja koheesio-erot Facebook-ryhmien välillä paljastavat kiehtovalla tavalla sen, kuinka eri tavoin kaupunkilaiset ovat ottaneet Facebook-ryhmät käyttöönsä arkielämää helpottamaan. Työpaperissa käydään läpi demokratian ja sosiaalisen median suhdetta sekä pohditaan alueellisia Facebook-ryhmiä siitä näkökulmasta, miten nämä ryhmät voisivat edistää asukkaiden osallisuutta kaupungin kehitystyöhön sekä luoda deliberatiiviseen demokratiaan kuuluvaa keskustelua kaupunkilaisten ja kaupungin viranomaisten välillä.

KESKUSTELURYHMIÄ JA FACEBOOK-KIRPPIKSIÄ

Helsingin kaupunginosilla on pääasiassa kahdenlaisia Facebook-ryhmiä: yleiselle keskustelulle tarkoitettuja ryhmiä sekä kirppisryhmiä, joita kutsutaan yleisesti myös kierrätysryhmiksi (Kuvio 1). Nämä on pidetty melko tarkasti erillään toisistaan, koska niiden käyttötarkoitus eroaa huomattavasti. Kirppis- ja keskusteluryhmillä on joitakin alalajeja. Lastenvaatteille ja -tarvikkeille on useilla alueilla oma Facebook-kirppiksensä. Joissakin keskusteluryhmissä jaetaan runsaasti muistoja ja etsitään vanhoja tuttuja naapureista luokkakavereihin. Voidaan puhua nostalgiaryhmistä. Näissä nykyiset ja entiset alueen asukkaat julkaisevat paljon valokuvia menneiltä vuosikymmeniltä. Näiden lisäksi on joitakin yhdelle asialle erikoistuneita ryhmiä. Sinkkuryhmiä on olemassa pari kappaletta ja pelkästään naapuriavulle omistettuja ryhmiäkin on olemassa.

Kuvio 1. Facebookin kaupunginosaryhmien typologia

Facebook-ryhmät on otettu pitkälti hyötykäyttöön. Vaikka sosiaalisuus ja yleinen oleskelu ovat täysin sallittuja, on keskustelijoilla yleensä joku muu tarkoitus keskustelunaloitukselle, kuin jutustelu tai seurallisuus. Ryhmien hyötyorientoitunut käyttötapa saattaa selittää sitä, että kirppisryhmien suosio on suurempi kuin keskusteluryhmien. Kirppisryhmän jäsenmäärä kasvaa keskusteluryhmää nopeammin, kun asukkaat ovat löytäneet sen ja sana alkaa levitä. Asenteet tällaista vertaiskauppaa kohtaan ovat Helsingissä positiivisia varsinkin nuorten aikuisten keskuudessa (Lindblom & Mustonen 2016).

Yleiselle keskustelulle tarkoitettu kaupunginosaryhmä on yleensä nimetty yksinkertaisesti kaupunginosan nimen mukaan, esimerkiksi Pihlajamäki, Malmi, Munkkivuori tai hieman muunneltuna: Ruoholahti asuu, Pukinmäen foorumi. Näissä ryhmissä sana on vapaa melko väljien sääntöjen puitteissa. Useimmissa ryhmissä on jonkinlaiset säännöt ja yleensä nämä liittyvät käytöstapoihin. Muunlaista säännöstöä ei välttämättä ole, mutta henkilöön menevä puhe, rasismi ja yleisesti ottaen sellainen käytös, jota ei kasvokkain esittäisi, on kiellettyä. Sosiaalisessa mediassa käytävän keskustelun nykyään hyvin tiedotettuja negatiivisia puolia pyritään kaupunginosaryhmissä aktiivisesti rajoittamaan. Jos käytökseen liittyvien sääntöjen lisäksi on muita, koskevat ne useimmiten mainostamista tai niissä rajataan yleinen keskustelu koskemaan kyseistä asuinalueita ja sen lähialueita.

Keskustelulle tarkoitettu ryhmä voi olla avoin tai suljettu. Ryhmä on yleensä tarkoitettu kaikille kiinnostuneille, ja jäsenyydellä estetään tekaistuilla tunnuksilla häiriköintiä tai sellaista mainostamista, jota ei ryhmään haluta. Jäsenyydellä varmistetaan, että kyseessä on todellinen henkilö. Keskustelu liikkuu enimmäkseen asukkaiden väliseen arkiseen yhteistyöhön liittyvissä asioissa. Kysytään tietoa palveluista tai tapahtumista, halutaan tuoda asukkaiden tietoon jokin arkeen vaikuttava asia tai kysellään kadonneen tavarain perään. Nämä keskustelut liittyvät juuri sen tapaiseen sosiaaliseen koheesioon, jota on peräänkukulutettu keskustelussa urbaanista yhteisöllisyydestä.

Facebook-ryhmien ero perinteiseen yhteisöelämään tiivistyy siihen, että viestit tavoittavat tuhansia alueella asuvia ihmisiä. Hieman tätä vastaavia foorumeja ovat olleet kaupan ilmoitustaulut ja paikallislehdet sekä suusta suuhun kiertävät puheet. Lehdet ja ilmoitustaulut tavoittavat kuitenkin varsin rajallisen joukon ihmisiä ja kasvokkaisten keskustelujen aiheet rajoittuvat tietyn sosiaalisen piirin sisäpuolelle. Facebook-ryhmä sen sijaan tavoittaa periaatteessa kaikki, jotka sen jäseniä ovat. Tyypillinen jäsenmäärä on noin kaksi tuhatta, mutta ryhmien koot vaihtelevat. Pienimmissä aktiivisissa ryhmissä on alle viisisataa jäsentä, suurimmissa jäseniä on yli kymmenen tuhatta.

Kirppisryhmät ovat aktiivisempia kuin yleiselle keskustelulle tarkoitettut kaupunginosaryhmät. Näitä osto-, myynti- ja kierrätystoimintaan tarkoitettuja ryhmiä on perustettu koko kaupungin alueelle. Kirppisryhmä saattaa palvella kokonaista suurta kaupunginosaa tai tiettyä pientä asuinalueita ja ryhmissä on usein maantieteellistä päällekkäisyyttä. Jäsenmäärät ovat huikeita. Yleensä alueen kirppisryhmässä on jäseniä vähintään kaksi kertaa niin paljon kuin keskusteluryhmässä, mutta jäsenmäärä voi olla nelinkertainenkin. Tutkimusta tehtäessä erään kirppisryhmän jäsenmäärä kolminkertaistui kymmenessä päivässä parista sadasta yli puoleen tuhanteen. Sana oli levinnyt ja ihmiset ryntäsivät jäseniksi välittömästi. Kysyntä tällaiselle foorumille oli kytenyt ilmeisesti jo pitkään. Kirppisryhmän ilmaannuttua asukkaat ottivat sen heti haltuunsa. Ryhmissä myydään, ostetaan, annetaan ja vaihdetaan kaikkea mahdollista tavaraa. Kirppisryhmiä on erotettu toisistaan asuinalueen lisäksi myös temaattisesti. Erityisesti lastenvaatteille ja -tarvikkeille on usein oma ryhmänsä. Kaupankäyntiä ohjaa melko tarkka käytöskoodi sekä sovitut toimintatavat ja kirppis on yleensä rajattu tietylle maantieteelliselle alueelle. Joskus käydään rajanvetoa siitä, kuinka laajalta alueelta vaihtoa saa tehdä. Ei haluta, että ryhmä leviää liian laajalle ja sen relevanssi asukkaille heikkenee.

Eräitä keskusteluryhmiä voisi luonnehtia nostalgiaryhmiksi. Nämä ovat melko pieni vähemmistö kaupunginosaryhmien kirjossa. Aineistosta erottuu selkeästi muutama tällainen, ja ne ovat keskenään hyvin samankaltaisia. Keskustelu liikkuu pitkälti vanhojen valokuvien ja lapsuuden tuttujen ympärillä. Kommenttiketjut saattavat pienessäkin ryhmässä sisältää kymmeniä puheenvuoroja kutakin valokuvaa kohti. Vanhimmat valokuvat ovat tyypillisesti 1950-luvulta ja uusimmat 1980-luvulta. Kyse on siis vuosikymmenien takaisista muistoista, jotka valokuvissa heräävät henkiin. Keskustelijat tunnistavat kuvista tuttaviaan, ja käydään yleistä lämminhenkistä muistelua esimerkiksi kouluajoista. Nostalgia-ryhmät sijoittuvat alueille, joilla iäkkäitä asukkaita on keskimääräistä enemmän.

On olemassa myös joitakin yksittäisiä ryhmiä, joille on selkeästi määritelty tietty tarkoitus. Löytyneille, kadonneille ja varastetuille tavaroille on omistettu ainakin yksi asuinalueen Facebook-ryhmä. Helsingissä on pari kappaletta Facebook-ryhmiä, jotka on omistettu pelkästään tietyn alueen tapahtumista ilmoittamiselle. Yksittäistapauksina on olemassa myös ryhmiä yleiselle remontti- ja muulle avulle. Näissä ryhmissä on yleensä yksi tai kaksi miespuolista aktiivia, jotka tarjoavat apua teknistä osaamista vaativissa töissä kaikille sitä pyytävälle. Joitakin asuinalueen sinkuille suunnattuja ryhmiä löydettiin myös.

Puskaradio-ryhmät ovat suosittuja kaikissa kaupungeissa. Helsingissäkin tällainen ryhmä on olemassa ja sen jäsenmäärä on hieman suurempi kuin suurimman paikallisen keskusteluryhmän. Nämä ryhmät on tarkoitettu yleiseen koko kaupunkia koskevaan keskusteluun. Tarkoitus on siis sama kuin helsinkiläisissä kaupunginosaryhmissä, mutta ryhmää ei ole rajattu tiettyyn asuinalueeseen, vaan se on suunnattu kaikille kaupunkilaisille. Joidenkin muiden kaupunkien puskaradioryhmät ovat huomattavasti suurempia kuin Helsingin, vaikka kaupunkien koko on pienempi. Tämä johtuu todennäköisesti siitä, että Helsingissä asuinalueeseen liittyvä keskustelu on eriytynyt omiin kaupunginosaryhmiinsä, kun muissa kaupungeissa puskaradio kattaa kaikki kaupunginosat. Tiettyä asuinalueita koskevissa ryhmissä keskustelu on relevantimpaa kyseiselle alueelle, mutta yleisö, jonka viesti tavoittaa on vastaavasti rajatumpi. Helsingin lukuisat aktiiviset kaupunginosaryhmät ovat tätä tutkimusta tehtäessä uniikki ilmiö suomalaisessa kaupunkikentässä.

MITÄ ON MIELEN PÄÄLLÄ? VIESTIEN TYYPITTELYÄ

Yleiselle keskustelulle tarkoitetuissa Facebook-ryhmissä puheenaiheet ovat hyvin samantlaisia eri asuinalueilla. Viestit voidaan jakaa muutamaaan toistuvaan kategoriaan. Eräs yleisimmistä viestin aiheista on ilmoitus löytyneestä tai kadonneesta tavarasta. Löytyneestä tavarasta on yleensä otettu valokuva ja viestissä kerrotaan mistä tavarahan voi noutaa. On esimerkiksi löydetty lapaset, jotka on laitettu tietyn kadunkulman sähkönjakokaapin päälle. Kenties yleisin löytötavara on avainnippu. Ilmoituksessa on kuva avaimista tai avaimenperästä, ja tekstissä kerrotaan, että ne luovutetaan tuntomerkkejä vastaan. Kännyköitä, laukkuja, korvakoruja, yksittäisiä hansikkaita ja kaikkea mitä ihmiseltä saattaa pudota löytää takaisin omistajalleen Facebook-ryhmän kautta¹.

Polkupyörät kuuluvat avaimien ohella yleisimpiin löytyneisiin tavaroihin. Näihin viesteihin liittyy yleensä valokuva pyörästä ja sen sijainti. Joskus löytäjä kertoo ottaneensa pyörän talteen estääkseen ilkivaltaa tai katoamista ja pyytää ottamaan yhteyttä yksityisviestillä. Mopot ja skootterit ovat yleisiä löytötavaroiden joukossa, usein jossain määrin ilkivaltaa kärsineinä. Kadonnutta tavaraa myös etsitään Facebook-ryhmän avulla. Kyseessä voi olla pudonnut lompakko, metroon unohtunut puhelin tai bussipysäkillä jäänyt kassi. Kysyjä ilmoittaa sen verran tarkat tiedot, kuin katoamisesta tietää ja ehkä liittää mukaan aiemmin otetun valokuvan. Joskus luvataan löytöpalkkio, mutta sitäkin useammin korostetaan, kuinka suuri tunnearvo esineellä on ja kuinka paljon sitä kaivataan takaisin omistajalleen.

¹ Käyttäjien yksityisyyden vuoksi tekstissä ei ole käytetty aitoja lainauksia kaupunginosaryhmistä. Otteet on mukailtu aidon Facebook-keskustelun kaltaisiksi.

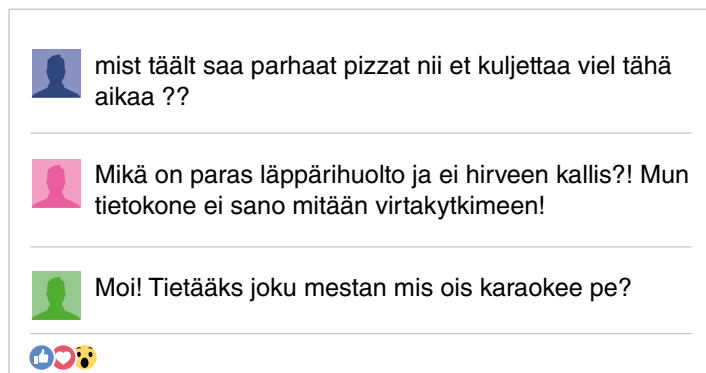

Kotieläimet ovat ryhmissä usein esillä sekä löytyneinä että kadonneina. Useimmiten ilmoitus koskee irrallaan olevaa eläintä, joka on selkeästi jonkun lemmikki. Tavallisesti näihin liittyy valokuva sekä paikka missä eläin nähtiin tiettyä ajankohtana. Ilmoituksiin liittyy avunannon lisäksi ajoittain myös kontrollielementti. Irrallaan liikkuvat eläimet saavat joskus aikaan paheksuntaa ja pihoille ilmestyneet jätökset herättävät tulisiakin reaktioita.

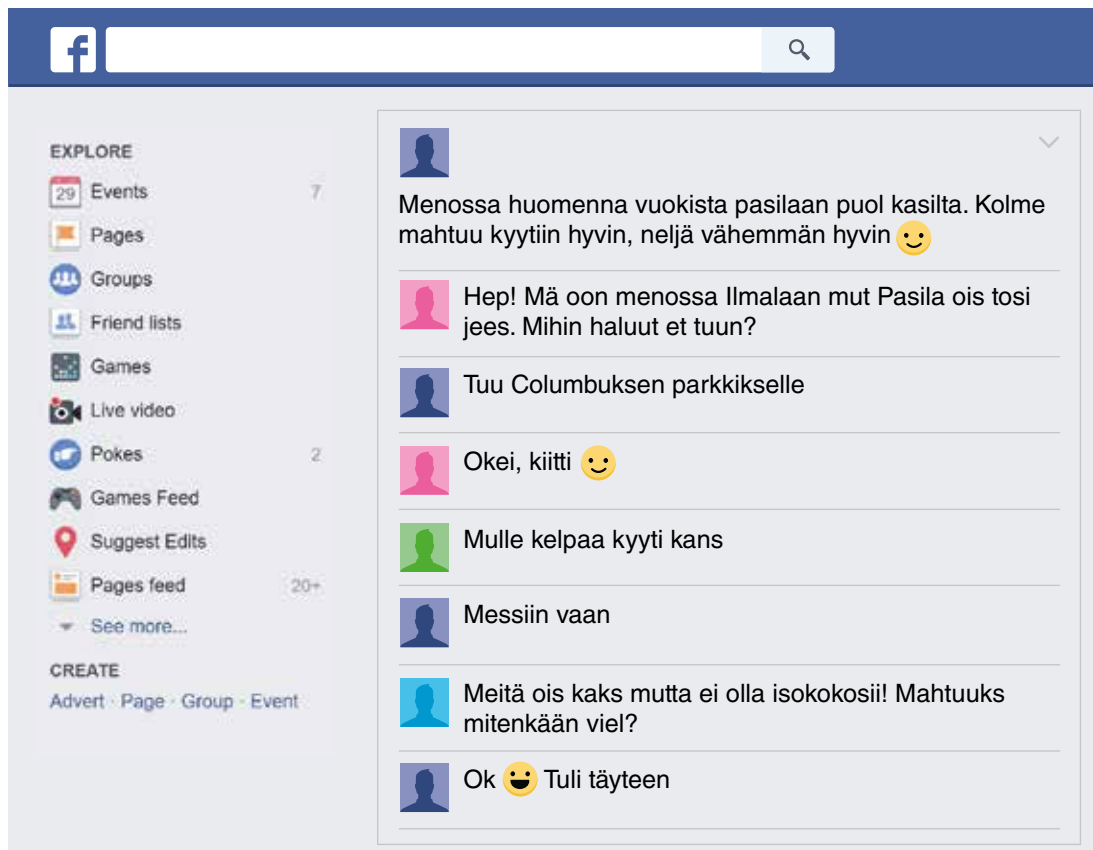
Asukkaat käyttävät kaupunginosiensa Facebook-ryhmiä varsin käytännönläheisellä tavalla. Facebook-ryhmästä on saatu tehokas väline erilaisiin arjen toimintoihin. Tämä ei ole kuitenkaan ainoa näkökulma, sillä esimerkiksi kadonneen tavaran takaisin saanut henkilö usein myös kiittää löytäjää ja kehuu oman kaupunginosansa "jengiä" tai "possea" ystävällisyydestä ja rehellisyydestä. Kirjoittaja saattaa ilmaista myös riemua siitä, että asuu juuri kyseisellä alueella. Näissä viesteissä on vahva mielihyvä ja yhteenkuuluvuuden ilmapiiri. Positiivinen yhteenkuuluvuus ja välinearvo eivät suinkaan ole toisistaan irrallisia.

Paikallista tietoa haetaan Facebook-ryhmissä aktiivisesti. Yleisimmin kysytään tietoa jostakin paikallisesta palvelusta. Kirjoittaja etsii esimerkiksi tietynlaista ravintolaa illanviettoa varten tai kysyy, onko alueella tiettyä erikoisliikettä vai täytyykö asiaa lähteä toimittamaan kauemmas. Kysyjä kaipaa tietoa siitä, mikä on esimerkiksi alueen paras suutari tai mistä saa parhaat pizzat. Nämä ketjut saavat paljon kommentteja, kun ihmiset keuhuvat kilpaa lempipizzeriaansa tai paikallista pienyrittäjää. Tapahtumista ja illanvietoista kysytään tiuhaan. Vastauksia tulee yleensä useita ja ihmiset auttavat sankoin joukoin.

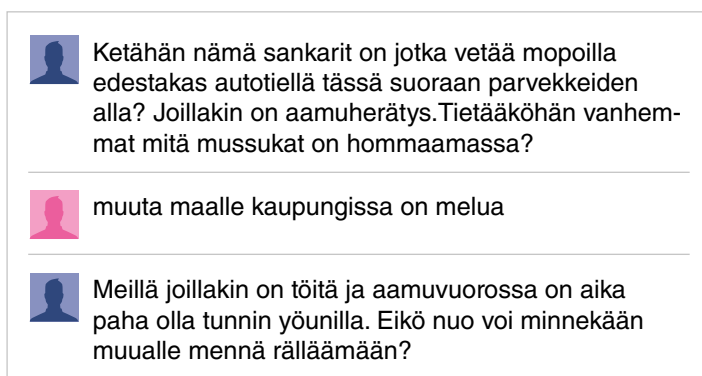

Alueen tulevista tapahtumista ilmoitetaan muiden kanavien lisäksi tietysti myös Facebookissa. Yleensä tapahtumailmoitukset ja kutsut ovat jakoja alkuperäiseltä kirjoittajalta. Usein tämä taho on jokin organisaatio, esimerkiksi urheiluseura tai paikallinen kirjasto. Asukkaita kutsutaan makkaranpaistoihin, myyjäisiin, jäälumilinnatalkoisiin, leikkituokioihin ja puistojumppiin juuri kaupunginosaryhmän kautta. Tällaiseen tiedonvälitykseen sosiaalinen media lienee tehokkain kanava. Useiden tuhansien asukkaiden yleisö tavoitetaan käytännössä reaaliajassa. Joillakin alueilla on oma Facebook-ryhmänsä tapahtumailmoituksia varten.

Apua pyydetään melko paljon, mutta sitä myös tarjotaan. Tällaiset viestit ovat melko sattunnaisia, ja yleensä apua tarjotaan, kun joku on sitä ensin pyytänyt. Eräs syksyinen tapaus paljasti tähän asti ainutlaatuisella tavalla kaupunginosaryhmien potentiaalın yhteisöllisyyteen. Syyskuussa 2014 Helsingissä koettiin laaja joukkoliikenteen seisaus lakon vuoksi. Yhden arkipäivän ajan suuri osa julkisesta liikenteestä oli poissa käytöstä. Seisauksesta tiedettiin etukäteen ja joukkoliikenteen puuttumiseen varsinkin työmatkaliikenteessä voitiin varautua hyvissä ajoin. Kyytien tarve sai aikaan massiivisen määrän pyyntöjä kimppakyydeistä työpaikoille. Ilmoituksissa oli mainittu, milloin ja minne pitäisi päästä, ja näihin ilmoituksiin tuli vastauksia runsain mitoin. Merkille pantavaa on, että oma-aloitteisia kyytitarjoajia tuli suunnilleen samassa mitassa kuin pyyntöjäkin. Ihmiset tarjoutuivat kyydittämään naapureitaan työpaikoille ja kertoivat viestissään, milloin ovat liikkeellä, mihin suuntaan ja montako mahtuu kyytiin. Viestiketjuissa ihmiset ilmoittautuivat kyydin tarvitsijoiksi ja kiittivät kyyditsijää jo etukäteen. Auton tultua täyteen varatuksi kyydin tarjoaja ilmoitti siitä ryhmässä. Tämänkaltainen kimppakyytien organisointi massamitassa toimi kaupunginosaryhmän kautta sujuvasti. Tapausta voisi kuvailla sosiaalisen koheesion räjähdykseksi, joka vastasi hetkelliseen tarpeeseen. On hankalaa kuvitella millä muulla tavalla organisointi olisi voitu tehdä. Ei varmaankaan ole liioiteltua sanoa, että Facebook-ryhmä synnytti tällaisen yhteistyön.

Valituksia tehdään Facebook-ryhmissä jonkin verran. Useimmiten nämä koskevat ilkkua tai liikennettä. Meteli on myös yleinen valitusten aihe. Nämä puheenvuorot edustavat sosiaalista kontrollia, jolla asuinalueelta yritetään pitää poissa uhkaavat tai häiritsevät tekijät. Usein kirjoittaja kysyy, mistä häiritsevä melu tai musiikki kuuluu. Joskus kyse on esimerkiksi huolestuttavista pamauksista ja halutaan varmistaa, että kyseessä ovat ilotulitteet. Mopojen metelistä valitetaan usein. Valitukset melusta saavat usein aikaan vastalauseita ja syntyy keskustelu siitä, millaiset äänet kuuluvat kaupunkiin ja kuinka kova meteli on kohtuullista.

Kirjoittaja haluaa joskus varoittaa muita asukkaita uhasta. Asukas on saattanut kokea jonkin ihmisen olemukseltaan epäilyttäväksi tai on nähnyt jonkun kurkistelemassa terasseille ja kertoo epäilyksensä näiden aikeista Facebook-ryhmässä. Koirien ulkoilutusreittien varrelta löytyneet epäilyttävän oloiset ruoanpalaset ovat yleinen varoituksen aihe. Näiden ilmoitusten mukana on usein valokuva ja tieto, että ruoat on korjattu pois, mutta varovai-

suuteen olisi kuitenkin syytä. Lasinsirut lenkkireiteillä ja leikkipuistoissa herättävät myös huolta ja niistä halutaan varoittaa.

Jotkut aiheet herättävät enemmän keskustelua kuin toiset, ja kommentteja vilkkaissa keskusteluissa saattaa olla useita kymmeniä, joskus parikin sataa. Pisimmät kommentit liittyvät yleensä kontrolliaiheisiin. Useimmat kirjoittajat komppaavat alkuperäistä postaajaa, toisaalta jotkut saattavat olla kontrollin aiheesta eri mieltä. Esimerkiksi äänekäs musiikki herättää usein argumentteja puolin ja toisin, kuten myös kotieläimiin liittyvät asiat. Sosiaalista koheesiota edistävät puheenvuorot ovat myös saaneet ajoittain massiivisia määriä kannustavia kommentteja. Hyväntekeväisyyspaukset saavat paljon tukea ja jonkin yksittäisen ihmisen ahdinkoon puuttuvat puheenvuorot herättävät voimakasta myötätuntoa. Etenkin, jos tapaukseen liittyy jokin selkeä vääräys, saa uhri empatiaa laajasta piiristä. Voimakkaita tunteita herättävät sisällöt huomataan parhaiten.

Yhteisöllisyyttä puhtaimmillaan ja pyyteettömillään edustavat puheenvuorot, joissa on useimmiten valokuva jostain upeasta asuinalueen yksityiskohdasta tai maisemasta ja teksti, jossa hehkutetaan omaa asuinalueita. Nämä viestit ilmaisevat puhdasta iloa omasta kaupunginosasta ja saavat usein kymmeniä kannustavia kommentteja.

Auringonlasku meidän rantsulta. Stadin mahtavin mesta!

Vau!

Upea!! Kiitos kuvasta!

SOSIAALISEN KOHEESION JA KONTROLLIN EROT KAUPUNGINOSARYHMISSÄ

Tässä osiossa perehdytään tarkemmin kaupunginosaryhmien välisiin eroihin keskustelun sisällössä ja erityisesti siihen, paljonko keskustelu painottuu sosiaaliseen kontrolliin ja toisaalta koheesioon. Taustalla oli aavistus, että eri alueiden kontrollialttiutta vertailemalla saatettaisiin löytää jotain mielenkiintoista siitä, mikä keskusteluryhmien merkitys on asukkaiden arkielämässä. Tulokset osoittavat, että kaikissa kaupunginosaryhmissä keskustelu on enimmäkseen sosiaalista koheesiota rakentavaa ja kontrolliaiheiset puheenvuorot ovat vähemmistössä. Asuinalueiden välillä on kuitenkin suuria eroja. Joissakin ryhmissä merkittävä osa keskustelunaloituksista liittyy alueella esiintyviin häiriöihin, kun toisaalla näitä keskusteluja aloitetaan harvakseltaan. Sosiaalisen koheesion ja kontrollin määrät vaihtelevat siis huomattavasti. Tämä on merkittävää, koska sosiaalinen koheesio ja asukkaiden odotukset siitä, puututaanko häiriöihin liittyvät keskeisesti yhteisön hyvinvointiin (Sampson 2012; Odgers 2009).

Sosiaalinen kontrolli kohdistuu moniin eri aiheisiin. Kussakin kaupunginosaryhmässä juuri sille ominaista tunnelmaa luo yleisten keskustelunaiheiden ohessa se, millaisiin asioihin sosiaalinen kontrolli suunnataan. Pientaloalueilla kaavoitus korostuu kontrollin aiheena muita alueita enemmän. Kaupungin päätöksentekoprosessia pidetään tarkasti silmällä ja keskustelua suunnitelmista käydään vilkkaasti. Aktiivisimmat käyttäjät julkaisevat linkkejä kaupungin sivuille, joilta selviää kaavoitukseen liittyviä yksityiskohtia ja suunnitteluprosessin senhetkinen tila. Kerrostalovaltaisilla alueilla kontrolli painottuu välittömästi havaittavaan epäjärjestykseen, esimerkiksi ilkivaltaan. Kontrollin aiheet ovat painotuseroista huolimatta melko samanlaisia eri alueilla. Kaikissa kaupunginosissa liikenne on yleinen kontrollin aihe. Koirien jätöksistä ja roskaamisesta käytävä keskustelu on niin ikään yhteistä kaikille keskusteluryhmille.

Kontrollin ja koheesion suhteeseen perehdyttiin mittaamalla sosiaalisen kontrollin määrää Facebook-ryhmässä kaupungin eri alueilla. Tämä tehtiin laskemalla, kuinka moni keskustelunaloitus koski jonkinlaista kontrolliaihetta ja kuinka moni puolestaan sosiaalista koheesiota. Näin saatiin käyttökelpoinen arvio siitä, kuinka paljon kontrollin määrä vaihtelee ryhmien välillä. Keskustelunaloituksia koodattiin tällä tavalla joitakin tuhansia. Merkintöjä kertyi muutamasta kymmenestä pariin sataan jokaista ryhmää kohti. Määrää riippuu ryhmän koosta ja aktiivisuudesta.

Tässä kohtaa on syytä perehtyä hieman tarkemmin siihen, millaista sisältöä koodaaminen tarkalleen ottaen koski. Tutkimuksessa haluttiin keskittyä siihen, miten asukkaat käyttävät asuinalueensa yleiseen keskusteluun tarkoitettua Facebook-ryhmää. Kiinnostavaa oli keskustelu, jonka asukas on itse kirjoittanut ja suunnannut alueen toisille asukkaille. Tarkastelusta jätettiin pois viestit, jotka käyttäjä on jakanut klikkauksella paitsi, jos viestiin on kommentoitu aktiivisesti. Pois on jätetty myös sellaisia viestejä, jotka ovat jokseenkin yleisluontoisia eivätkä välttämättä koske juuri kyseistä asuinaluetta. Kriteerinä kiinnostavuudelle pidettiin pääsääntöisesti sitä, että asukas on kirjoittamalla itse nähnyt vaivaa aloittaakseen keskustelun ja tuottanut sisällön alun perin itse. Yleinen Facebook-aktiiviteetti kaikkine interaktioineen ei ollut mielenkiinnon kohteena, vaan varsinainen muille asukkaille suunnattu, kirjoittamalla tuotettu keskustelu. Mainokset sekä viranomaistaho-

jen ja järjestöjen ilmoitukset jätettiin pois tarkastelusta. Tällä tavalla saadusta aineistosta lähes kaikki keskustelunaloitukset voidaan koodata koheesioksi tai kontrolliksi tietyillä varauksilla. Jaottelu koheesioon ja kontrolliin on aineistolähtöinen ja siihen on päädytty aineiston laadullisen analyysin kautta.

Luokittelussa otettiin huomioon se, että ihmisten välinen keskustelu ei luonnostaan jakaudu sellaisiin selkeisiin kategorioihin kuin kontrolli tai koheesio. Useat keskustelut sisältävät elementtejä molemmista ja nämä on laskettu mukaan molempiin luokkiin. Esimerkiksi epätavallisesta paikasta löydetty pyörä, joka ei ole lukittu, saattaisi synnyttää tällaisen postauksen:

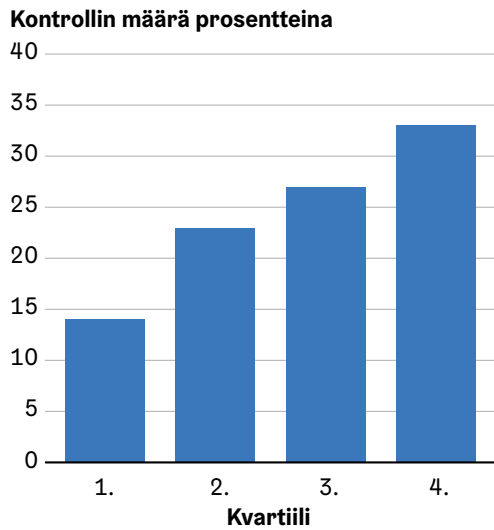
Kirjoittaja haluaa auttaa pyöränsä menettänyttä, mutta myös kiinnittää lukijoiden huomion siihen, että alueella tehdään pyörävarkauksia. Kyse on auttamishalusta, mutta myös sosiaalisesta kontrollista.

Kun Helsingin asuinalueita vertaillaan, havaitaan melkoisia eroja siinä, kuinka kontrollipainotteista keskustelu ryhmässä on. Kuviossa 2 on esitetty kontrollikeskustelujen prosenttiosuus kaikesta keskustelusta. Prosenttiosuus on saatu jakamalla kontrollia koskevien keskustelunaloitusten määrä kaikkien koodattuja keskustelunaloitusten määrällä ja kertomalla tämä sadalla eli kaavalla:

$$\textit{kontrollikeskustelujen lukumäärä} / \textit{kaikkien keskustelujen lukumäärä} * 100 \\ = \textit{kontrollikeskustelujen määrä prosentteina}$$

Mitä korkeampi palkki on, sitä enemmän ryhmässä on sosiaalista kontrollia ja mitä matalampi, sitä enemmän keskustelut palvelevat sosiaalista koheesiota. Asuinalueiden Facebook-ryhmät on jaettu neljään kvartiiliin kontrollin yleisyyden mukaan. Tulokset osoittavat, että kontrollin osuus vaihtelee reilusta kymmenestä prosentista noin kolmeenkymmeneen prosenttiin.

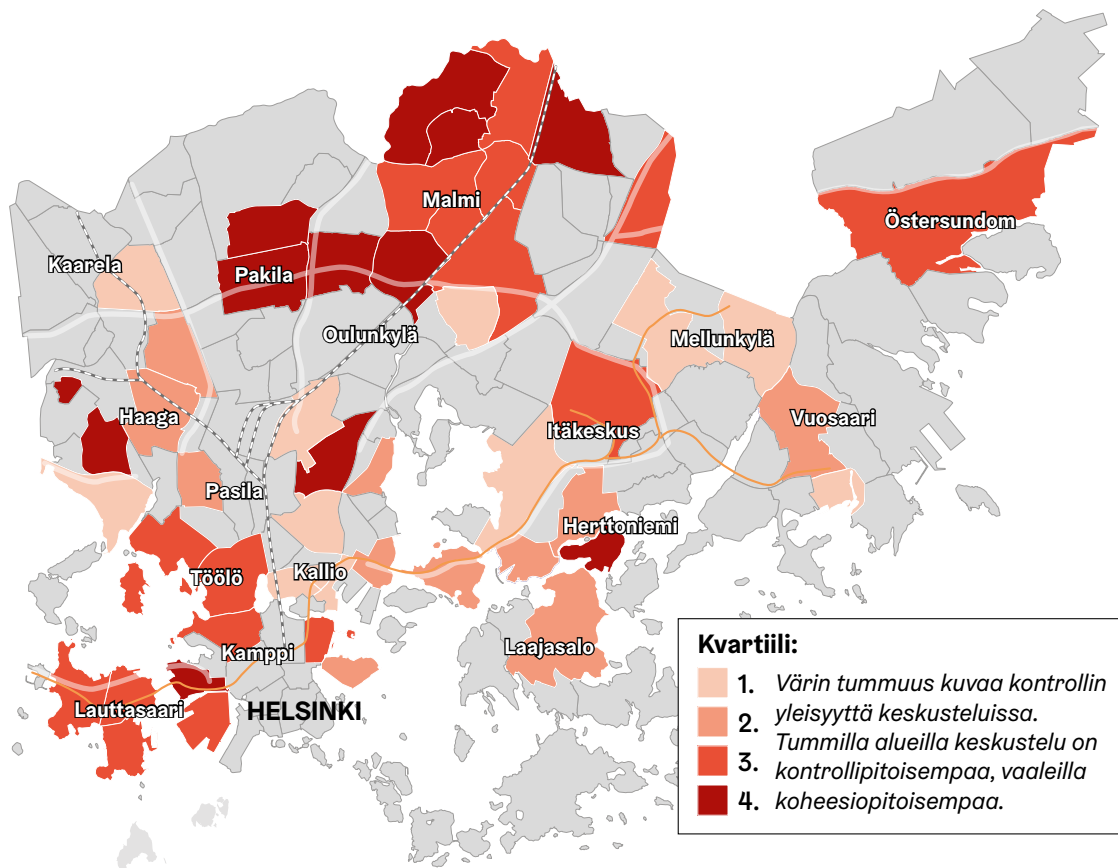
Kuvio 2. Kontrollikeskustelujen määrä Facebook-ryhmissä kvarttileittain. Kvartiilit on muodostettu kontrollin yleisyyden mukaan

Kontrollipitoisimmissa Facebook-ryhmissä noin joka kolmas keskustelu liittyy alueen sosiaaliseen kontrolliin, vähiten kontrolloivissa vain reilu kymmenesosa. Erot ovat huomattavat. Joillakin alueilla keskustelut liikkuvat lähes yksinomaan keskinäisen avunannon ympärillä ja toisaalla puututaan asukkaita häiritseviin tekijöihin varsin hanakasti. Sosiaalinen kontrolli ei jakaudu tasaisesti koko Helsingin alueelle, vaan sen määrässä on suuria alueellisia eroja. Seuraavassa kuviossa Facebook-ryhmät on sijoitettu Helsingin kartalle (Kuvio 3). Kukin keskusteluryhmä on sijoitettu sille osa-alueelle, joka sen nimessä

on mainittu. Ryhmien maantieteellinen kattavuus on tosiasiaa laajempi. Tummat alueet ovat kontrollipitoisimpia, vaaleat koheesiopitoisimpia. Koheesiokeskustelut ovat kuitenkin selvästi yleisimpiä kaikilla alueilla.

Kuvio 3. Sosiaalisen kontrollin yleisyys kaupunginosaryhmissä käydyissä keskusteluissa Helsingissä. Kukin keskusteluryhmä on sijoitettu sille osa-alueelle, joka sen nimessä on mainittu. Ryhmien maantieteellinen kattavuus on tosiasiaa laajempi

Eniten asuinalueita kontrolloivat Facebook-ryhmät keskittyvät pohjoisiin kaupunginosiin. Itä-länsi -suunnassa kontrolli keskittyy enemmän länteen kuin itään. Suurin kontrollipiirien ryhmien keskittymä on pohjoisessa ja kattaa sellaisia alueita kuten Puistola, Suutarila ja Pakila. Myös Tammisalo erottuu kontrollin määrässä lähiympäristöstään. Erot ovat silmiinpistävät. Taustalla on mitä ilmeisimmin sosiaalisia tekijöitä, jotka ohjaavat sitä, mihin tarkoitukseen asukkaat käyttävät Facebook-ryhmää.

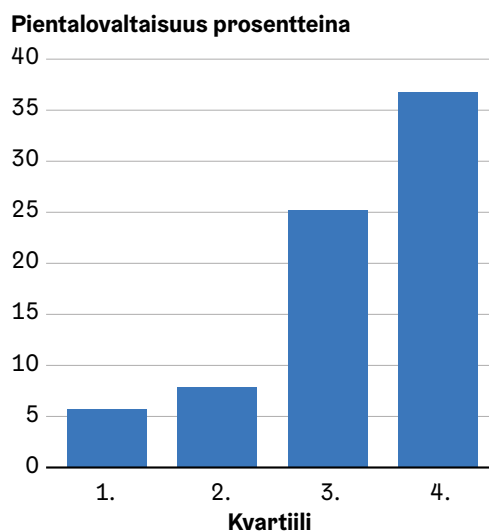
Kontrollin ja koheesion maantieteelliseen tarkasteluun liittyy joitakin epätarkkuustekijöitä, jotka on syytä mainita. Jotta luotettavuus olisi paras mahdollinen, edellyttäisi se, että Facebook-ryhmän jäsenenä on vain sen alueen asukkaita, joille ryhmä on suunnattu. Toisaalta pitäisi myös pystyä määrittelemään, mikä maantieteellinen alue kyseisen ryhmän piirissä on. Jotkut ryhmät ovat nimen perusteella suunnattu alueelle, joka laskettaiisiin aluejaossa pienalueeksi ja toiset kattavat kokonaisen peruspiirin. Ryhmän jäsenistö koostuu kuitenkin kaikista, jotka ovat kyseisen ryhmän jäsenyyden saaneet. Kunkin ryhmän jäseneksi pääsee periaatteessa kuka vain. Käyttäjä voi olla jäsenenä myös useammassa kuin yhdessä ryhmässä, joten myös päällekkäisyyttä esiintyy. On kuitenkin todennäköistä, että ryhmän keskusteluihin osallistuvat lähinnä ihmiset, joilla on intressi osallistua juuri kyseisen asuinalueen keskusteluihin ja joiden arkeen alueen asiat vaikuttavat. Facebook-ryhmän vaikutusalue on siis rajoiltaan hieman epämääräinen eikä jäsenistöstä voida varmuudella sanoa, että se koostuisi pelkästään alueen asukkaista. Voidaan kuitenkin olettaa, että ryhmän keskustelut ovat relevantteja juuri kyseiselle alueelle myös kontrollin ja koheesion viitekehysessä.

Arkiajattelulla voitaisiin olettaa sosiaalisen kontrollin näkyvän sitä vahvempana, mitä enemmän asukkaat kokevat alueella olevan epäjärjestyttä. Jos asuinalue koetaan rauhattomaksi tai turvattomaksi, tällä edellytyksellä sitä myös kontrolloitaisiin enemmän. Havaittua epäjärjestyttä on tutkittu pääkaupunkiseudulla alueittain (Kempainen & Saarsalmi 2015). Kun verrataan Facebook-ryhmistä saatuja tuloksia havaitun epäjärjestyksen jakautumiseen Helsingin alueella, huomataan, että tulos onkin päinvastainen. Asuinalueen sosiaalista kontrollia ylläpidetään eniten niiden kaupunginosien Facebook-ryhmissä, joissa koetaan vähiten epäjärjestyttä. Tässä on syytä ottaa huomioon, että kyse on havaitusta epäjärjestyksestä, ei esimerkiksi poliisihälytysten määrästä tai muusta viranomaislastoista ilmenevästä asiasta. Voidaan kuitenkin olettaa, että halu kontrolloida asuinalueen häiriöitä olisi yhteydessä juuri siihen kokemukseen, joka asukkailla on alueen häiriötekijöistä. Asukkaiden kokemus turvattomuudesta noudattaa samanlaista kaavaa suhteessa Facebook-ryhmän kontrolliin. Turvattomuuden kokemusta Helsingin asuinalueilla on tutkittu tuoreesti vuodenvaihteessa 2015/2016 kerätyllä kyselyaineistolla (Keskinen & Laihininen 2017). Turvallisimmiksi koetuilla alueilla harjoitetaan sosiaalista kontrollia Facebook-ryhmän kautta eniten ja vastaavasti turvattomimmilla alueilla vähiten. Vaikuttaisi siis jotenkin takaperoiselta, että sekä turvattomuuden että epäjärjestyksen kokemukset näkyvät kaupunginosaryhmissä intuition vastaisesti. Seuraavaksi pohditaan syitä siihen, mikä tulosta voisi selittää.

Kontrollin voimakkuudessa erottuvat pohjoiset asuinalueet, kuten Pakila, Suutarila ja Puistola, ovat muuta Helsinkiä huomattavasti pientalovaltaisempia, kuten myös Tammisalo (Helsingin kaupungin tietokeskus 2017). Kun tarkastellaan keskusteluryhmän kontrollin suhdetta pientalovaltaisuuteen, saadaan seuraavanlainen vertailu (Kuvio 4). Vertailua varten on arvioitu Facebook-ryhmän maantieteellinen vaikutusalue ja yhdistetty se tietoon alueen pientalovaltaisuudesta. Facebook-ryhmät on jaoteltu samalla tavalla, kuin alkupe- räisessä kontrollia ja koheesiota koskevassa kuvaajassa, eli kukin palkki sisältää samat keskusteluryhmät kuin kuviossa 2. Tässä kuvassa palkin korkeus kuvaa Facebook-ryhmään

liittyvien asuinalueiden pientalovaltaisuutta. Tuloksista käy ilmi, että pientaloasuminen on selkeässä yhteydessä kontrollin määrään asuinalueella.

Kuvio 4. Asuinalueiden pientalovaltaisuus Facebook-ryhmän sosiaalisen kontrollin yleisyyden mukaan muodostetuissa kvartileissa

Helsingiläiset vaikuttaisivat käyttävän Facebook-ryhmiä varsin pragmaattisella tavalla. Ryhmistä on hyötyä arjen pyörittämisessä. Pientalovaltaisilla, tyypillisesti hyvinvoivilla alueilla Facebook-yhteisyys painottuu sosiaaliseen kontrolliin selkeästi muita alueita enemmän. Kerrostaloalueilla Facebook-ryhmien käyttö sen sijaan keskittyy lähes kokonaan sosiaalista koheesiota rakentavaan toimintaan. Vaikka kaikilla asuinalueilla Facebook-ryhmän keskustelusta vähintään 70 prosenttia oli sosiaalista koheesiota tukevaa, ovat erot kontrollissa silti huomattavat. Miksi kaupunginosaryhmien käyttötavoissa on niin selkeitä eroja asumismuodoltaan erilaisilla alueilla?

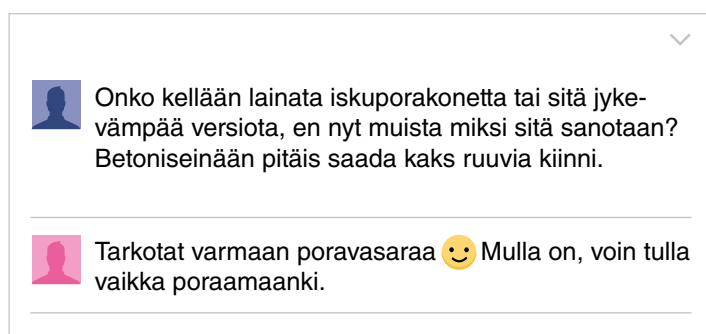
Tuloksia saattaa valottaa asuinalueiden erilainen tapa organisoida. Kerrostaloalueilla on olemassa institutionaalinen rakenne, jonka kautta lähiympäristön asioita hoidetaan. On olemassa tahoja, joiden intressissä on puuttua epäjärjestykseen ja joihin asukkaat voivat ottaa yhteyttä. Tällöin tarve sosiaaliselle kontrollille ei korostu Facebook-ryhmissä pientalovaltaisten alueiden tavoin. Taloissa, joissa asunnot ovat yksityisomisteisia, huolenaiheet kanavoidaan asunto-osakeyhtiöön tai isännöitsijälle. Kerrostaloalueiden vuokra-asujat voivat vaikuttaa vuokralaistoimikunnan kautta. Sosiaalista kontrollia harjoitetaan sekä muodollisesti että epämuodollisesti näiden instanssien avulla.

Pientaloalueilla ei yleensä ole vastaavaa organisaatiota, jonka kautta kontrollia harjoitettaisiin. Näillä, usein varakkailla alueilla asunnot ovat pääsääntöisesti omistusasuntoja (Helsingin kaupungin tietokeskus 2017) ja motivaatio ympäristöstä huolehtimiseen on yleensä korkea. On mahdollista, että Facebook-ryhmä on tarjoutunut foorumiksi, jossa kontrollia voidaan harjoittaa tavalla, joka ei aiempien henkilökohtaisten verkostojen kautta ollut mahdollista. Yksilöillä, joiden sosioekonominen status on korkea, on tyypillisesti kattavat verkostot (Campbell ym. 1986). Asuinalueen sosiaalisen kontrollin kannalta laajataan verkostot eivät kuitenkaan ole tehokkaita, jos niiden jäsenet eivät asu samalla alueella. Tällöin niiden jäsenillä ei ole yhteistä intressiä paikalliseen sosiaaliseen kontrolliin. Tutkimuksen tulokset vihjaavat sen suuntaan, että alueellinen Facebook-ryhmä on otettu avuksi tähän tarkoitukseen. Sen avulla luodaan paikallisia kontakteja, jotka jakavat intres-

sin asuinalueen kontrollista, mutta joiden luomiseen ei aiemmin ollut tehokasta viestintäkanavaa. Pientaloalueilla Facebook-ryhmiä on perustettu maantieteellisesti melko pienille alueille. Tämä sopii yhteen sen tulkinnan kanssa, että ryhmien eräs tärkeä tehtävä on toimia kontrollin väylänä. Asuinalueen sosiaalista kontrollia on tarkoituksenmukaista harjoittaa pienen, paikallisen verkoston kautta.

Kerrostalovaltaisilla alueilla Facebook-ryhmät ovat puolestaan suuria. Ne saattavat kattaa useita kerrostalolähiöitä ja jäsenmäärät ovat huikeita. Aikaisemmat tutkimukset ovat osoittaneet, että erityisesti sellaisilla alueilla, joilla asukkaiden sosioekonominen status on verrattain matala, ihmisten kasvokkaiset verkostot painottuvat omalle lähialueelle (Granovetter 1973; Tarkiainen 2008). Asukkaat saavat merkittävää hyötyä yhteistyöstä, jolla välteään ylimääräistä rahanmenoa. Jos kuitenkin tiettyä resurssia ei lähipiiristä löydy, eivät kontaktit välttämättä auta. Kasvokkaiset verkostot ovat usein klusteroituneita siten, että yksittäisistä verkostoista ei ole juurikaan yhteyksiä ulospäin. Tällaiset verkostot eivät siis ole toistensa kanssa juurikaan tekemisissä. Kasvokkainen verkosto on tiivis ja solidaarinen, mutta se on myös melko tarkkarajainen. Tarvitaan siltoja muihin lähipiireihin eli ihmisiä, joilla on yhteys kahteen tai useampaan eri verkostoon. Nämä voivat välittää resursien tarjoajia ja niiden tarvitsijoita yhteen. (Granovetter 1973.) Facebook tarjoaa tällaisen sillan. Sen kautta saadaan yhteys tuhansiin ihmisiin. Facebook-ryhmä ei tässä tapauksessa palvelisi alueen kontrollointia, vaan sosiaalista koheesiota rakentavaa yhteistyötä. Tällaisen yhteistyön kannalta on käytännöllistä, että Facebook-ryhmä kattaa laajan maantieteellisen alueen ja saattaa yhteen suuren määrän ihmisiä. Yhteistyö laajenee yli ja ohi fyysisen naapuruston. Kyseessä ei ole laadullisesti uusi yhteistyön muoto, vaan perinteinen naapureiden välinen solidaarisuus voidaan laajentaa välittömän lähipiirin ulkopuolelle.

Sosioekonomisia johtopäätöksiä kannattaa kuitenkin tehdä tietyillä varauksilla, sillä kerrostaloasuminen ei kerro suoraan varallisuudesta tai yhteiskunnallisesta asemasta. Tästä hyviä esimerkkejä ovat vaikkapa Helsingin kantakaupunki ja Lauttasaari sekä tietyt uudet kerrostaloalueet kuten Jätkäsaari ja Kalasatama. Näillä alueilla asuminen on huomattavasti kalliimpaa kuin vanhemmissa kerrostalolähiöissä.

Kontrollin vähäisyyttä kerrostaloalueilla voi tulkita muillakin tavoin. Kaupunkilaiset valitsevat asuinalueensa monen tekijän perusteella, eikä varallisuus ole suinkaan ainoa. Kerrostaloissa asutaan tiiviisti ja elämisen äänet kuuluvat asiaan. Ihmisiä, liikennettä ja kohtaamisia on paljon. Tiheä kaupunkiasuminen vaatii tietynlaista urbaanin monimuotoisuuden toleranssia. Kontrolli ei välttämättä ole yhtä voimakasta tai kohdistu samoihin asioihin, kuin väljemmän asumisen alueilla. Pientaloalueelle hakeutumiseen vaikuttaa varmasti myös elämäntapa, joka mahdollistaa etäisyyden urbaaniin tiiviin asuinalueen sykkeeseen. Urbaanin hälinän sietokyky saattaa siis vaikuttaa merkittäväällä tavalla sosiaalisen kontrollin määrään muiden tekijöiden ohella.

FACEBOOKISTA KANAVA VUOROPUHELUN?

Asukkaat ovat ottaneet oman asuinalueensa Facebook-ryhmät käyttöön yhteisöä tukevalta tavalla omaehtoisesti. Tällä tavalla muodostuneet verkostot ovat vastanneet tarpeeseen, joka aiempien kasvokkaisten verkostojen kautta jäi tyydyttämättä. Ylimääräiset tavarat ja niitä tarvitsevat ihmiset löytävät toisensa helposti. Alueella koettuihin häiriöihin voidaan puuttua sellaisten ihmisten verkostossa, joita ei kasvokkain tunneta, mutta joiden kanssa jaetaan sama intressi. Sosiaalinen media on tarjonnut mahdollisuuden organisoitua kaupunkiympäristössä uudella tavalla. On jopa tulkittu, että kansalaisyhteiskunnassa olisi tapahtumassa merkittävä murros, joka liittyy siihen, miten yhteys kansalaisten ja viranomaistahojen välillä järjestyy (Mäenpää & Faehnle 2016: 17). Tämä kehitys kulkee rinta rinnan viestintäteknologian murroksen kanssa. Uudet tavat viestiä viranomaisten ja kaupunkilaisten välillä ovat samoja, jotka ovat mahdollistaneet asukkaiden verkostoitumisen uusilla tavoilla arkielämää helpottaakseen.

Sosiaalisessa mediassa ei koeta sellaista sosiaalista etäisyyttä toiseen keskustelijaan, johon kasvokkaisessa vuorovaikutuksessa on totuttu. Kansakeskustelijan yhteiskunnallinen asema ei välity tilanteesta esimerkiksi vaatetuksen kautta, eikä keskustelun tunnelmaan vaikuta fyysinen tila. Auktoriteetilla ei sosiaalisessa mediassa ole samanlaista vaikutusta, kuin kasvokkaisessa keskustelussa. Keneenkään keskustelijaan ei statuksen kautta välttämättä tunneta sen suurempaa etäisyyttä, kuin omiin Facebook-kavereihinkaan. Myöskään kansalaisten ja viranomaisten välillä ei ole totuttua virallisuuden aikaansaamaa välimatkaa. Tämä muuttaa asetelmaa sikäli, että myöskään normit, jotka ovat liittyneet etäisyyteen viranomaisten ja kansalaisten välillä, eivät ole entisellä tavalla voimassa. Asioista kysytään suoraan ja niihin toivotaan suoraa vastaamista. Sosiaalisen median viitekehyksessä myös aika toimii eri tavalla, kuin perinteisesti viranomaisten kanssa asioidessa. Viestinnän oletetaan tapahtuvan aiempaan verrattuna jotakuinkin reaaliaikaisesti. Kyseessä ei ole prosessi, jossa lähetetään yhteydenotto ja saadaan vastaus, vaan tässä hetkessä tapahtuva keskustelu. Läsnäolo sosiaalisessa mediassa, ”siellä missä ihmiset ovat”, tarjoaa uusia mahdollisuuksia asukkaiden ja viranomaisten väliseen keskusteluun (Garvin 2008). Sauri muotoilee tämän jopa niin, että ”*Ellei julkishallinto – valtiot, kaupungit, kunnat ja niiden johdannaiset – ole mukana tässä keskustelussa, se on keskustelusta ulkona. Ja jos julkishallinto on kansalaiskeskustelun ulkopuolella, sen toiminnan oikeutus väistämättä rapautuu. Ja samalla rapautuu demokratia.*” (Sauri 2015:31)

Kaupunkiaktivismilla on tiivis yhteys sosiaaliseen mediaan sekä sen rooliin välittäjänä viranomaisten ja kaupunkilaisten vuoropuhelussa. Kaupunkiaktivismi tarkoittaa muun muassa ”*kansalaisten itse organisoimaa ja omaehtoista yhteistoimintaa, joka tapahtuu yleensä järjestötoiminnan ulkopuolella*” (Mäenpää & Faehnle 2016: 18). Tavoitteena on toiminta, esimerkiksi kaupunkitapahtumien järjestäminen, eikä kaupunkiaktivismi liity ensisijaisesti poliittiseen mielipiteenmuodostukseen. Järjestäytymisessä käytetään hyödyksi internetiä ja sosiaalista mediaa. Kaupunkiaktivismiin liittyviä tapahtumia ovat esimerkiksi Ravintolapäivä, Siivouspäivän nimelläkin kulkeneet katukirppikset sekä kaupunginosajuhlat kuten Kumpulan kyläjuhlat, Kallio kukkii ja KontuFestari muiden muassa. (Mäenpää & Faehnle 2016: 18; Idström 2016: 38.)

Tällä tavalla kuvailtu uusi kaupunkikulttuuri on järjestäytynyt pitkälti sosiaalisen median kautta ja Facebookilla on ollut ratkaiseva merkitys sen synnyssä. Helsingissä vaikuttaa myös useita kaupunginosaliikkeiksi kutsuttuja vapaamuotoisia dynaamisia verkostoja. Ensimmäinen näistä oli Kallio-liike. Se sai alkunsa Facebook-ryhmästä, joka vastusti Hurstin leipäjonon häätöä Kalliosta. Kaupunginosaliike ei koostu mistään pysyvästä organisaatiosta, vaan hetkelliseen tarpeeseen syntyvistä ryhmittymistä. (Jyrkäs & Luoto 2014: 42.) Nykyään liike toimii useassa kaupunginosassa. Vaikuttamista on yleensä tehty perinteisten kaupunginosayhdistysten kautta ja kaupunginosaliikkeessä on kyse myös tämän mallin haastamisesta (kaupunginosat.net 2012). Kaupunginosaliikkeiden jatkuvasti muuttuva luonne ja pysyvän organisaation poissaolo ovat kuvaavia sille, kuinka vaikeaa vastaavanlaista toimintaa olisi ollut järjestää perinteisten viestintävälineiden keinoin. Saurin mukaan uusi kaupunkikulttuuri tapahtumiseen on sosiaalisen median synnyttämää (Sauri 2015: 38).

Kaupunkiaktivismi on ollut joskus kitkaisessa suhteessa kaupungin lupakäytäntöjen kanssa. Ongelmana on ollut muun muassa se, että lupakäytännöt on suunniteltu sellaisia ihmisiä silmälläpitäen, jotka ammattinsa puolesta osaavat luovia säädösten ja terminologian alueella. On tarvittu neuvotteluja ja yhteistyötä kaupunkiaktivistien sekä viranomaisien välillä. Kompromisseja on tehty puolin ja toisin ja säädöksiä katsottu joskus hieman sormien läpikin. Eri tahojen kohtaamispaikalle on ollut ilmeinen tarve. Vaasankadun kävelykatukokeilusta tehty seurantatutkimus on osoittanut, että Facebook-ryhmät saattaisivat toimia kohtaamispaikkana kaupungin virkamiesten ja asukkaiden välillä. (Jyrkäs & Luoto 2014: 55.)

Alueelliset Facebook-ryhmät sijoittuvat kaupunkiaktivismiin kentälle selkeimmin jakamis- ja vertaistalouden piiriin. Kirppisryhmät ovat vertaiskauppaa parhaimmillaan. Tavaroiden liikkuvuus ei edellytä kaupallisia tai virallisia välikäsiä, vaan asukkaat ovat yhteydessä suoraan toisiinsa. Keskusteluryhmät puolestaan tähtäävät arkipäiväiseen, jatkuvaan yhteistyöhön ja ympäristön häiriötekijöiden kontrollointiin. Toiminta on paikallista eikä se tähtää niinkään yksittäisiin tempauksiin tai tietoiseen kaupunkikulttuurin rakentamiseen. Kyseessä on paremminkin jatkuva prosessi, tapa olla yhteisön jäsen. Tässä mielessä kaupunginosien yleiselle keskustelulle tarkoitetut ryhmät sijoittuvat vähemmän selkeästi kaupunkiaktivismiin piiriin kuin varsinaiset jakamistaloutta edistävät ryhmät.

Facebookin kaupunginosaryhmiin syntynyt yhteisyys ja kaupunkiaktivismi eroavat perustaltaan siinä, kuinka tiedostetusti niissä ollaan rakentamassa yhteisöllisyyttä ja kaupunkikulttuuria. Kaupunginosaryhmät on otettu pitkälti avuksi arkisiin käytännön tarpeisiin. Pääroolissa eivät vaikuttaisi olevan sellaiset tiedostetut motiivit kuin kaupunginosaliikkeessä. Keskusteluryhmissä muun ohessa tiedotetaan paikallisista asioista ja esitetään kutsuja tapahtumiin. Tämä tuo ihmisiä yhteen ja paikallishenki näkyy ajoittain myös suurina kokoontumisina. Kaupunkiaktivismi kuitenkin rakentaa yhteisyyttä ja kaupunkitapahtumia määrätietoisesti. Kaupunginosaryhmien tiivis yhteisöllisyys näyttäisi syntyneen luonnollisesti, ilman varsinaista agenda.

SOSIAALINEN MEDIA OSALLISTUMISEN VÄLINEENÄ

Facebookin osallistamipotentiaalin näkökulmasta on hedelmällistä pohtia, voisivatko Facebookin kaupunginosaryhmät tai joku muu sosiaalisen median kanava olla sopiva alusta molemminpuoliselle yhteydenpidolle asukkaiden ja kaupungin henkilökunnan välillä. Tällaiset yhteydet palvelisivat aitoa kaksisuuntaista tiedonkulkua ja mahdollistaisivat välittömän keskusteluyhteyden kaupunkilaisten ja päättäjien kesken.

Kaupungit ympäri maailman ovat käyttäneet internetiä vuoropuheluun asukkaiden kanssa melko yleisesti. Kokemuksia on kertynyt jo jonkin verran ja aiheesta on olemassa pienehkö tutkimuskorpus. Nettiosallistuminen ja verkkodemokratia hakevat silti vielä muotoaan ja hankkeet jäävät usein kokeiluiksi. Toimivista ideoista on kuitenkin pidetty kiinni ja useissa tapauksissa niistä on tehty pysyvä osallistumisen muoto. Helsingissä tällaista vakiintunutta osallistumisen muotoa edustaa esimerkiksi Kerro kantasi -sivusto, jolla on auki useita keskusteluja lähiaikoina päätettävistä asioista.

Maailmalla on runsaasti esimerkkejä netin kautta osallistamisesta. Britanniassa Essexin alueella koettiin ankaria talvisäitä alkuvuodesta 2010. Tiet olivat huonossa kunnossa ja liikkuminen oli vaikeaa. Kaupungin viranomaiset järjestivät ”Gritter Twitter” -nimisen palvelun, jossa Twitterin kautta ilmoitettiin, mitkä tienpätkät kulloinkin oli hiekoitettu. Toisessa tapauksessa Etelä-Britanniassa kahden kaupungin valtuustot vetosivat kaupunkimaastureiden omistajiin, että he auttaisivat sään takia mottiin jääneitä asukkaita liikkumaan ja pääsemään esimerkiksi sairaalaan. (Gibson 2010.) Osallistuva budjetointi on oma lukunsa osallistumismahdollisuuksien kasvattamisessa ja on ilmiönä kansainvälisessä nosteessa. Helsingissä on sovellettu osallistuvaa budjetointia yksittäisissä, suurissakin hankkeissa, esimerkiksi keskustakirjaston suunnittelussa, mutta myös pysyvämmän järjestelmän kautta. Nuorisotoimella on Helsingissä ohjelma nimeltään Ruutibudjetti (Helsingin kaupunki 2017b). Nuoret tekevät aloitteita ja äänestävät oman alueensa projekteista, joihin kaupunki on budjetoinut vuosittaisen summan. Pariisissa on sovellettu osallistuvaa budjetointia vuodesta 2014 alkaen jopa usean prosentin osuudella kaupungin koko investointibudjetista. (Idström 2016: 51.) Islannissa Reykjavíkin kaupunkiin on luotu osallistuvan budjetoinnin järjestelmä, jossa asukkaat pääsevät yhdessä päättämään kahta miljoonaa euroa vastaavan summan käytöstä kaupunkiympäristön kehittämiseen. Oman budjettiehdotuksen tekemiseen on kehitetty monipuolinen nettipalvelu, jossa voi ehdottaa kohteita sekä valita jo rekisteröidyistä projekteista. Näin voi muodostaa haluamansa ehdotuksen rahan käytöstä. Näistä budjettiluonnoksista nähdään, mitkä asukkaiden suosikkiprojektit ovat. Osallistuvan budjetoinnin järjestelmä on ollut valtavan suosittu ja se on ollut käytössä vuodesta 2011 lähtien. (Grímsson & Bjarnason 2016.) Reykjavíkin malli on toteutettu täysin netin välityksellä.

Demokratiakeskustelussa tehdään usein jaottelu kolmeen eri demokratiakäsitykseen. Edustuksellisessa demokratiassa äänestäjät valitsevat edustajat, jotka tekevät päätöksiä. Osallistuva demokratia sen sijaan edellyttää mahdollisuutta viestiä päättäjien suuntaan ja ilmaista näkemyksensä myös vaalien välillä. Deliberatiivinen demokratia sisältää jatkuvaa vuoropuhelua kansalaisten ja päättäjien välillä. Päätösten tulee perustua harkittuihin

mielipiteisiin, joihin on päädytty kansalaiskeskustelun kautta. (Christensen 2012: 3.) Deliberatiivista demokratiaa on kutsuttu myös keskusteludemokratiaksi (Idström 2016: 10).

Nämä kolme demokratian lajia eroavat toisistaan tiedonkulussa. Yksisuuntaisen tiedon jakamisen sijaan demokratian keskustelevammat muodot pyrkivät kaksisuuntaiseen tiedonkulkuun kansalaisten ja auktoriteettien välillä. Verkkodemokratian kannalta tämä merkitsee laajentuneita mahdollisuuksia viestiä päättäjien suuntaan erilaisten nettipalveluiden kautta. Tiedon jakaminen netissä esimerkiksi pöytäkirjojen ja videolähetysten muodossa on osa edustuksellista demokratiaa. Osallistava demokratia edellyttää vaikutuskanavia myös toiseen suuntaan, eli kansalaisille tulee tarjota mahdollisuus verkkoaloitteisiin ja kommentointiin jo päätöksentekoprosessin aikana. Deliberatiivinen demokratia vie vuorovaikutusta vielä pidemmälle. Netin keskustelufoorumit ja säännölliset verkkokeskustelut päättäjien kanssa ovat areenoita, joilla vaihdetaan näkökulmia, esitetään kysymyksiä ja saadaan vastauksia julkisesti. Deliberatiiviseen verkkodemokratiaan kuuluu myös verkosta syrjäytyneiden kannustaminen yhteiseen keskusteluun. (Christensen 2012: 2–3.)

Vuonna 2012 tehdyn laajan kyselyn mukaan osallistumisen suurimmaksi haasteeksi Helsingissä koettiin vaikuttamisen kanavien puute. Toivottiin helppoja osallistumisen kanavia ja alueellista päätöksentekoa. (Lahti & Laine 2013: 31.) Kerro kantasi -sivusto tukee tällaista osallistumista avaamalla vapaan keskustelun lukuisista kaupunkiympäristöön liittyvistä aiheista.

Kaupunkilaiset ovat toivoneet henkilökuntaa koordinoimaan kaupungin toimintaa alueellisesti, ja on toivottu, että kaupungilla olisi ”aluejärkkäilijöitä”, joihin voisi ottaa yhteyttä juuri omaa asuinalueita koskevissa asioissa (Vass 2016).

Helsingissä on otettu käyttöön uusi osallisuus- ja vuorovaikutusmalli. Sen lähtökohta on, että kaiken perustana on kaupunkilaisten tieto ja osaaminen. Pyrkimyksenä on saada asukkaiden asiantuntemus kaupungin päätöksenteon valmisteluun. (Helsingin kaupunki 2017a.) Saurin mukaan vuorovaikutus valjastaa organisaation käyttöön koko yhteisön osaamisen ja kapasiteetin (Sauri 2015). Demokraattista vaikuttamista ollaan viemässä deliberatiivisen, keskustelevan osallistumisen suuntaan. Mallia on rakennettu yhdessä kaupunkilaisten kanssa käyttämällä hyväksi sekä nettipohjaisia osallistumiskanavia (Kerro kantasi) että perinteisiä kasvokkaisia työskentelymuotoja (työpajat, asukasillat). (Helsingin kaupunki 2017a.) Kaupunginosien paikallisilla Facebook-ryhmillä on lupaavaa potentiaalia toimia jonkinlaisena osana Helsingin nykyistä mallia kaupunkilaisten ja päättäjien vuoropuhelussa.

YHTEENVETO

Asuinyhteisöt ovat laajentuneet virtuaaliseen maailmaan arkielämän tasolla eikä virtuaalista yhdessäoloa pidetä enää erillisenä yhteisön muusta elämästä. Sosiaalinen media on jokapäiväistä ja siihen liittyvää teknologiaa käytetään rutiininomaisesti. On syntynyt tilanne, jossa yhteisön koko olemusta ei voida enää ymmärtää tutkimalla kanssakäymistä pelkästään fyysisessä elämismailmassa tai kasvokkaisessa kontaktissa. Yhteisön virtuaalinen ulottuvuus on otettava yhtä lailla tutkimuskohteeksi.

Kaupunkilaiset ovat ottaneet asuinalueiden Facebook-ryhmät omikseen nopeasti ja suurin joukoin. Tutkimuksen tulokset osoittavat, että kaupunginosaryhmien keskusteluisa korostuu sosiaalista koheesiota painottava keskustelutapa. Alueen sosiaalinen kontrolli on merkittävässä sivuroolissa. Kontrollipuheenvuorot liittyvät yleensä arkisiin asioihin. Asumismuoto on selkeässä yhteydessä kontrollin määrään. Pientaloalueilla jopa kolmannes keskustelusta koskee jonkinlaista kontrollia ja keskittyy kaavoitukseen ja kaupunkisuunnitteluun muita alueita enemmän. Kerrostaloalueilla kontrollin osuus on kymmenen tai kahdenkymmenen prosentin tietämällä ja kontrollin kohteena korostuu selkeästi havaittava epäjärjestys, esimerkiksi ilkeävalta. Sosiaalinen kontrolli kohdistuu kuitenkin kaikilla asuinalueilla enimmäkseen melko samanlaisiin aiheisiin: meteliin, roskaamiseen ja liikenteeseen.

Sosiaalinen media on mahdollistanut sellaisten verkostojen luomisen, joille on aiemmin ollut tilaus, muttei sopivaa foorumia. Tiiviisti asutuissa kaupunginosissa perinteiset kasvokkaisen yhteistyön verkostot ovat laajentuneet virtuaaliseen. Arkisen yhteisyyden kannalta on tarkoituksenmukaista, että Facebook-ryhmä kattaa laajan maantieteellisen alueen. Verkosto laajenee kasvokkaisen lähipiirin ulkopuolelle ja viestit tavoittavat tuhansia lähialueen asukkaita. Pientaloalueilla korostuu alueen rauhallisen ominaisuutteen vaaliminen. Facebook-ryhmiä on näillä seuduilla tiheässä ja ne kattavat melko pienen alueen. Facebook-ryhmä mukautuu verkostoitumisen alustana siihen, mihin sitä tarvitaan. Yhteisön virtuaalinen osa on hyödyllinen kaikille jäsenilleen tarpeista riippumatta.

Sosiaalinen media tarjoaa kansalaisten osallistumiselle uuden väylän, jota ei vielä toden teolla ole otettu käyttöön. Merkkejä potentiaalisen kouriintuntuvasta hyödyntämisestä on nähtävissä kaupunkiaktiivisuuden kontekstissa. Facebook-ryhmät ovat kaupunkiaktiivisuuden ja uuden kaupunkikulttuurin keskiössä organisoitumisen alustana. Sosiaalinen media on suorastaan luonut uudenlaisen tavan toimia omaehtoisena tapahtumien liikkeellepanijana. Uuden ja vanhan kulttuurin kohdatessa on syntynyt konflikteja ja Facebook-ryhmät ovat osoittaneet hyödyllisyytensä välittäjän roolissa. Tämä ja kaupunginosaryhmien valtava suosio voidaan nähdä osoituksena siitä, että sosiaalisen median avulla voidaan pyrkiä vuoropuhelua käyvän demokratian ihanteita kohti. Aito jatkuva dialogi kansalaisten ja viranomaisten välillä on kunnianhimoisen tavoite, mutta välineet jonkinlaiseen uuteen vuorovaikutuskulttuuriin saattavat olla jo olemassa.

LÄHTEET

- Autio, Matti 2017:** *Koheesio ja kontrolli – Helsingin kaupunginosat Facebookissa*. Pro Gradu -tutkielma, Helsingin yliopisto. <<https://helda.helsinki.fi/handle/10138/193648>>
- Campbell, Karen E. & Marsden, Peter V. & Hurlbert, Jeanne S. 1986:** *Social Resources and Socioeconomic Status*. *Social Networks* 8, 97–117.
- Christensen, Henrik Serup 2012:** *Verkkodemokratia Suomen kunnissa*. Tutkimuskatsauksia 4a/2012. Turun kaupunki.
- Garvin, P. 2008:** *The government online*. *Searcher*, 16(10), 1–4.
- Gibson, Andy 2010:** *Local by Social. How local authorities can use social media to achieve more for less*. NESTA, London.
- Granovetter, Mark S. 1973:** The Strength of Weak Ties. Teoksessa Cross, Rob & Parker, Andrew & Sasson, Lisa (toim.) 2003: *Networks in the Knowledge Economy*. Oxford University Press, Oxford.
- Grímsson, Gunnar & Bjarnason Róbert 2016:** *Better Neighbourhoods 2011 to 2016*. Citizens Foundation.
- Helsingin kaupungin tietokeskus 2017:** *Helsinki alueittain 2016*. Helsingin kaupungin tietokeskus, Helsinki.
- Helsingin kaupunki 2017a:** *Uusi osallisuus- ja vuorovaikutusmalli* <<https://www.hel.fi/helsinki/fi/kaupunki-ja-hallinto/osallistu-ja-vaikuta/vaikuttamiskanavat/osallisuus-ja-vuorovaikutusmalli/>> Luettu 30.7.2017.
- Helsingin kaupunki 2017b:** *Ruutibudjetti* <<http://ruuti.munstadi.fi/ruutibudjetti/>> Luettu 16.8.2017.
- Idström, Anna 2016:** *Katsaus demokratiaa ja osallisuutta käsittelevän keskustelun nykytilaan*. Tutkimuskatsauksia 13/2016. Helsingin kaupungin tietokeskus.
- Jyrkäs, Petra & Luoto, Karoliina (toim.) 2014:** *Opas kaupunkiaktivismiin*. Prototype Helsinki.
- Kaplan, A.M., & Haenlein, M. 2010:** *Users of the world, unite! The challenges and opportunities of social media*. *Business Horizons*, 53(1), 59–68.
- kaupunginosat.net 2012:** *Maunulan ja Kallio -liikkeen mallit kaupunginosatyössä* <<http://kaupunginosat.net/ruohonkarjet/kake-uutiset-mainmenu-65/169-maunulan-ja-kallio-liikkeen-mallit-kaupunginosatyss>> Luettu 31.7.2017.
- Keskinen, Vesa & Laihin, Eija 2017:** *Kaikesta huolimatta turvallista*. Tutkimuksia 2/2017. Helsingin kaupungin tietokeskus.
- Lahti, Tanja & Laine, Markus 2013:** *Kaupungin toiminta tutummaksi ja vuorovaikutus vahvemmaksi. Helsingiläisten näkemyksiä kaupungin toiminnasta ja päätöksenteosta vuonna 2012*. Tutkimuskatsauksia 2/2013. Helsingin kaupungin tietokeskus.
- Lindblom, Taru & Mustonen, Pekka 2016:** *Helsingiläiset myönteisiä vertaiskaupalle*. Kvartti 3/2016, 34–47.
- Mäenpää, Pasi & Faehnle, Maija 2016:** *Kaupunkiaktivismi voimavarana*. Kvartti 3/2016, 16–33.
- Ogders, Candice L. & Moffitt, Terrie E. & Tach, Laura M. & Sampson Robert J. & Taylor, Alan & Matthews, Charlotte L. 2009:** *The Protective Effects of Neighborhood Collective Efficacy on British Children Growing Up in Deprivation. A Developmental Analysis*. *Developmental Psychology* 45 (4), 942–957.

- Picazo-Vela, Sergio & Gutiérrez-Martínez, Isis & Luna-Reynes, Luis Felipe 2012:**
Understanding risks, benefits, and strategic alternatives of social media applications in the public sector. Government Information Quarterly 29 (2012), 504–511.
- Sampson, Robert J. 2012:** *Great American City. Chicago and the Enduring Neighborhood Effect.* The University of Chicago Press, Chicago.
- Sauri, Pekka 2015:** *Julkishallinto ja sosiaalinen media.* Kunnallisalan kehittämissäätiö.
- Tarkiainen, Lasse 2008:** *Asuinalueen tulotason vaikutus asukkaiden sosiaalisiin verkostoihin pääkaupunkiseudulla.* Pro Gradu -tutkielma, Helsingin yliopisto.
- Vass, Teemu 2016:** *Osallisuus on muutakin kuin puistojuhlaa.* Kvartti 3/2016, 8–15.

TIEDUSTELUT

Katja Vilkama, p. 050 402 8766
etunimi.sukunimi@hel.fi

KUVIOT JA TAITTO

Lotta Haglund

JULKAISIJA

Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia,
kaupunkitutkimus ja -tilastot
PL 5500 (Siltasaarenkatu 18–20 A)
00099 Helsingin kaupunki

PUHELIN

09 310 1612

INTERNET

WWW.HELF.I/KAUPUNKITIETO